МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

21-22 травня 2024 р.

м. Кам'янець-Подільський, 2024 р.

УДК 376 - 056.2/3 : 330.341.1:349.3: 316.614
М 75

Рекомендовано поширення в мережі «Інтернет» вченою радою Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол №10 від 16.05.2024).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Тріпак М. М.: Заслужений працівник освіти України, академік НАН вищої освіти України, ректор НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, кандидат економічних наук, доцент; **Сімашкевич М. Є.:** голова Кам'янець-Подільської районної ради, голова Ради стейкхолдерів НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Посітко М. В.:** український політик, громадський діяч, міський голова м. Кам'янця-Подільського; **Роберт Хей**: член ради директорів, співзасновник та директор Sunflower Community Fund; **Жуховський Іренеуш:** ректор Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі, д-р інженер, професор (Республіка Польща); **Шарлович Зоя:** кандидат педагогічних наук, ад'юнкт Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Марек Хамот:** ректор Університету економіки в Бидгощі проф. WSG, др. (Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Республіка Польща); **Гарбарець І. А.:** в .о. директора ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лаврук О. В.:** доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, в. о. проректора з науково-педагогічної роботи, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Гуменюк І. Л.:** кандидат економічних наук, доцент, в. о. декана факультету економіки, управління та діджиталізації, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Палилюлько О. М.:** кандидат історичних наук, доцент, в. о. декана факультету соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Бачинська О. М.:** кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління, менеджменту та інклюзивної економіки, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Сидорук Л.М.:** кандидат педагогічних наук, т. в. о. завідувача кафедри цифрових, освітніх та соціо- економічних технологій, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Тимків А. О.:** кандидат економічних наук, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Столяренко О. Б.:** кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Скрипник А. Ю.:** доктор історичних наук, доцент, завдувач кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Завадська І. М.**: кандидат історичних наук, доцент, в.о.завдувача кафедри професійної та спеціальної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Волощук М. Б.:** керівник відділу міжнародних зв'язків, комунікації та інноваційно-наукової роботи, викладач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності імені Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Шевчук О. В.**: кандидат педагогічних наук, викладач кафедри цифрових, освітніх та соціо-економічних технологій, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Михайлик А. О.:** кандидат історичних наук, доцент, провідний фахівець відділу міжнародних зв'язків, комунікації та інноваційно-наукової роботи, доцент кафедри професійної та спеціальної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».

М 75 Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 21-22 травня 2024 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2024. 298 с.

Збірник містить матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулась 21-22 травня 2024 р. у НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань економічної науки, освіти і соціальної роботи в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.
Видано в авторській редакції.

© НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2024

Зміст

СЕКЦІЯ І «ПАРАДИГМА РЕАБІЛІТАЦІЇ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ»..... 11

Мар'ян Тріпак, Ярослава Топорівська, Святослав Топорівський
Соціально-економічні передумови інклюзії людського капіталу 11

Лілія Войнича, Віолета Гераймович, Богдана Гераймович
Вплив реабілітаційних програм на продуктивність праці та економічне зростання.....14

Олена Бачинська, Ганна Сиротюк
Соціально відповідальна поведінка бізнесу в умовах війни в Україні.16

Ангелія Вольська, Олександр Вольський
Фінансова інклюзія – питання сьогодення.....19

Ірина Гарбарець
Становлення та розвиток фінансової інклюзії.....21

Тамара Герасимова, Альона Годованюк
Соціально-економічний розвиток країни в умовах війни..... 23

Ірина Гльос
Організація податкових консультацій щодо ведення податкового обліку та складання податкової звітності 26

Ірина Годнюк, Тетяна Шикерява
Цифрова трансформація розвитку людського капіталу..... 29

Ірина Гуменюк, Михайло Коновал
Фінансова інклюзія важливий фактор у сприянні розвитку фінансової системи 33

Ірина Годнюк, Людмила Гнатишин
Людський капітал – джерело економічного зростання..... 34

Сергій Давиденко
Основні принципи та підходи до класифікації фінансових інструментів 37

Аліна Заточня
Особливості шерінгової економіки та її функції в сучасному суспільстві.....44

Сергій Камінський, Анастасія Бучок
Вплив війни на ринок нерухомості України..... 46

Юрій Клапків
Страхування в системі фінансової інклюзії та ексклюзії домогосподарств.....49

Олег Коркушко, Андрій Хлібороб
Валютні важелі НБУ: нові можливості для бізнесу.....51

Роман Кучер
Оптимізація податкової бази України в умовах сучасної економіки 54

Володимир Кушнір, Людмила Кушнір
Особливості формування нормативно-правової бази діяльності органів виконавчої влади в сучасних умовах 56

Олександр Лаврук, Наталія Лаврук
Актуальні проблеми організації інклюзивного професійного навчання державних службовців України.....60

Олександр Любченко, Уляна Савків
Стратегії конкурентного розвитку підприємництва 63

Тарас Маршалок, Людмила Валіцька
Стан фінансування державного бюджету України під час великої війни – тенденції та прогнози 65
Лариса Мосора
Основні причини привабливості чеського та польського ринку праці для українських мігрантів 67
Юлія Нежид
Облік цільового фінансування: компенсація роботодавцю за облаштування робочого місця для особи з інвалідністю 70
Анна Попадюк
Форфейтинг: поняття, схема роботи та переваги 73
Уляна Савків, Валентина Прохорова
Фінансовий контролінг підприємства в системі антикризового управління 75
Уляна Савків, Галина Сидор
Лідерство в умовах невизначеності та шляхи удосконалення лідерських якостей 78
Ольга Свирида
Тенденції розвитку інформаційних технологій в системі обліково-аналітичного забезпечення 80
Ярослав Сушарник, Алла Сушарник
За межами мейнстріму: альтернативні шляхи економічної думки 83
Андрій Тимків, Оксана Агрес
Діалектика інклюзивної економіки 85
Віталій Толуб'як
Добровільна участь у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні – основні аспекти здійснення 87
Наталія Шевчук
Оцінка вартості людського капіталу в контексті інтегрованої звітності 90
Юрій Шевчук
Комп'ютерні мережі та розвиток інформаційного суспільства 92
СЕКЦІЯ ІІ «ОСВІТА І ГУМАНІТАРНІ НАУКИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ» 95
Таїса Боровисюк
Метод проєктів як ефективна освітня технологія в інклюзивному середовищі 95
Людмила Валіцька, Людмила Безпалько
Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з особливими освітніми потребами у закладі фахової передвищої освіти 98
Ольга Василак
Аналіз статистичних даних щодо розвитку інклюзивної освіти в Україні 103
Марина Волощук
Викладання іноземної мови у дискурсі інклюзивної освіти та інклюзивного навчання: виклики та перспективи 107
Інна Гордєєва
Підготовка проектних менеджерів через колаборативне навчання у віртуальному освітньому середовищі 110

Інна Гуменюк
Соціалізація студентів з особливими освітніми потребами: актуальність проблеми 112
Леся Данилевич
Психологічна служба як елемент освітнього простору в інклюзивних освітніх інституціях 115
Євгенія Деревенко
Актуальні питання системи освіти для дітей з особливими освітніми потребами в сучасному вимірі 118
Оксана Дмітрієва
Особливості підготовки кадрів спеціальності 016 Спеціальна освіта в умовах воєнного стану 121
Тетяна Докучина, Світлана Михальська
Робота психологічної служби інклюзивного закладу освіти з батьками 124
Олена Дужева, Надія Пещанюк
Моделі та теорії дії стресостійкості особистості 127
Ірина Завадська
Інклюзія в освітньому процесі як одна із форм соціалізації дитини з особливими освітніми потребами 130
Раїса Козак
Технологія організації занять в інклюзивних групах закладів фахової передвищої освіти за рубежем 133
Оксана Комарніцька
Основні моделі організації інклюзивної освіти у закладах вищої та передвищої освіти 136
Микола Лесик, Уляна Савків
Особливості розвитку освітньої індустрії в Україні 140
Оксана Марунчак
Роль освітніх технологій у забезпеченні охорони праці в умовах інклюзивної освіти 142
Тетяна Марчак
Особливості психокорекційної роботи зі студентами з особливими освітніми потребами 145
Вероніка Мельник
Теоретико-методичні підходи професійної підготовки фахівців спеціальної та інклюзивної освіти 147
Людмила Мельник
Організація роботи інклюзивно-ресурсного центру з батьками дітей з особливими освітніми потребами 150
Юлія Мельник
Сучасна соціальна політика Євросоюзу щодо молоді з інвалідністю 152
Artur Mykhailyk
To the issue of globalization processes in modern Ukrainian education 156
Інна Михайлова
Використання генеративного штучного інтелекту в освітній діяльності 158

Анатолій Михальський, Олена Рурак
Психологічні особливості стресостійкості студентів з особливими освітніми потребами в сучасних умовах 161
Олена Паламар
Корекційна робота з розвитку зорового сприймання у дітей з порушеннями зору молодшого шкільного віку 165
Людмила Перхач, Соломія Кавуза
Формування особистості молодшого школяра з особливими освітніми потребами в умовах війни 167
Володимир Присакар
Формування професійно-етичної культури у майбутніх соціальних працівників 170
Сергій Рибак
Роль релігійних громад та діячів в питаннях соціальної реабілітації та інклюзі 173
Андрій Семенець
Освіта осіб з особливими освітніми потребами: історичний аспект.. 175
Людмила Сидорук
Використання онлайн-калькуляторів у процесі математичної підготовки здобувачів освіти в умовах інклюзії 179
Олег Складанівський
Організація військового обліку в системі управління персоналом закладів освіти 182
Анатолій Скрипник, Вікторія Боденчук
Вплив соціальних та сімейних факторів на рівень тривожності у юнаків призовного віку 187
Анатолій Скрипник
Методи навчання студентів з особливими потребами на заняттях з історичних дисциплін 190
Ольга Столяренко, Оксана Палилюлько
Професійна підготовка науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти до роботи в інклюзивному середовищі 193
Олена Чупрінчук
Формування іншомовних компетентностей застосуванням комунікативних методик 196
Володимир Шевченко
Засоби навчання у вищій школі 199
СЕКЦІЯ ІІІ «СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ: СУЧАСНІУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» 202
Лариса Гапоненко, Олена Чаркіна
Діалогічні аспекти програми групової корекції з розвитку інтерсуб'єктної взаємодії матері з дитиною 202
Kateryna Harbarets
Purposeful application of generative AI tools in the learning process in higher education 205
Ірина Демченко, Наталія Ревнюк
Креатотерапія як метод психолого-педагогічного супроводу, відновлення та гармонійного розвитку особистості 208

Анна Катеринич
Принципи визначення критеріїв рівня соціальної інтеграції молодих людей з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень в контексті соціально-педагогічної практики 211
Ірина Любезна
Бібліотека ім. Л. Каніщенка ЗУНУ у безбар'єрному освітньому і науковому просторі 213
Юлія Михальська, Юлія Височанська
Психологічні аспекти реабілітації хворих після ішемічного інсульту 215
Віктор Петренко, Наталія Жиляк
Вплив ментальних станів людини на дослідження та реабілітацію при ПТСР 218
Оксана Петренко, Наталія Жиляк
Арт-терапія як інструмент реабілітації у військовий час для дітей та дорослих 221
Катерина Пилипенко
Розвиток інклюзивного туризму в україні в умовах затребуваності. 225
Віталій Співак
Особливості фінансової і соціально-психологічної допомоги дітям з інвалідністю 229
Ольга Столяренко, Григорій Кормильський
Специфіка прояву депресії у військовослужбовців учасників бойових дій 233
Наталія Сторожук, Марина Квітінська
Значення соціальної роботи з молоддю та молодіжної роботи у сучасній Україні 236
Віктор Федорчук, Надія Белан
Психологічні чинники резильєнтності як умоваадаптаціїмолоді до воєнного стану 238
Віктор Федорчук, Вікторія Венгерська
Вивчення чинників тривожності в дітей молодшого шкільного віку 241
Віктор Федорчук, Аліна Роїк
Особливості адаптації людей похилого віку до умов воєнного стану 244
Анастасія Філонова, Олена Маловічко
Аналіз діяльності установ в місті Запоріжжя, які працюють в сфері соціальної реабілітації дітей які стали жертвами домашнього насилля 247
СЕКЦІЯ IV «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ» 249
Мар'яна Буйняк
Порівняльна характеристика розвитку дітей з нормотиповим розвитком та розладами спектру аутизму раннього віку 249
Ангелія Вольська, Валентина Загалевич
Техніки формування асертивності особистості як важливої властивості при вирішенні конфліктних ситуацій 252
Оксана Глов'юк
Вплив неформальних груп на особистісний розвиток сучасного підлітка 256

Дарія Дерев'яга, Тетяна Грубі
Профілактика інтернет-залежності сучасних підлітків та способи формування їх ефективної комунікації 259
Альбіна Фаін, Наталія Жиляк
Соціальна адаптація підлітків з набутими вадами опорно-рухового апарату: виклики, завдання 262
Марина Колісник
Психологічні аспекти інклюзивного навчання 264
Людмила Комарніцька
Теоретичні засади дослідження психологічних особливостей резильєнтності 266
Яна Крушевська, Олександр Шевчук
Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я підлітків 269
Маргарита Кудінова, Анна Єременко
Психоемоційний стан дітей-біженців: теоретичний аналіз проблеми 274
Геннадій Кучеров
Вплив сім'ї на емоційну сферу дитини 278
Іларія Мельник, Олександр Шевчук
Вплив мультфільмів на формування особистості дитини на ранньому та дошкільному етапах розвитку 280
Ліана Онуфрієва
Психологічна реабілітація військовослужбовців з посттравматичним стресовим розладом 283
Людмила Романовська
Арттерапія як метод психологічної допомоги підліткам 286
Оксана Старик
Виховання позитивних емоцій у студентів з особливими освітніми потребами під час вивчення дисципліни «Українська мова» 289
Ольга Столяренко, Анна Беляк
Психологічні особливості соціалізації дітей молодшого шкільного віку 291
Оксана Чайковська, Галина Білошниченко
Психологічні детермінанти морального вибору в підлітковому віці .. 294
Алфавітний покажчик 296

Ірина Демченко
доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Наталія Ревнюк
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

КРЕАТОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ, ВІДНОВЛЕННЯ ТА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Креатотерапія є методом соціальної роботи, що базується на використанні творчих процесів та мистецтва з метою поліпшення психологічного та емоційного стану осіб чи груп. Цей метод може бути застосований в різних контекстах, таких як робота з вразливими групами, корекційна робота з дітьми та підлітками, а також в роботі з людьми з різними проблемами адаптації чи психічного здоров'я.

Дослідження проблем застосування креатотерапії проводять як фахівці з соціальної роботи, так і психологи, терапевти та інші спеціалісти: О. Вознесенська [1], А. Гельбак [2], І. Демченко [3–4], S. Buchalter [5], T. Fletcher, A. Dediego [6], T. Schmid [7] та ін.

За визначенням О. Вознесенської, в Україні переважає розвиток та застосування методів креатотерапії саме у соціальній сфері та освіті [1, с. 96]. За T. Schmid креатотерапія, заняття творчістю підвищує самооцінку особистості, сприяє формуванню відповідних компетентностей [7, с. 82].

В соціальній роботі використання креатотерапії відбувається у діагностичній, корекційній, відновлювальній та інших видах діяльності під час корекційно-розвивальних занять, тренінгів індивідуально та в групах.

Види і техніки креатотерапії, представлені в психології та медицині, спрямовані передусім на процес творчого освоєння навколишнього світу та спосіб буття людини, сенс якого полягає у культурі, духовності, виробничо-практичній діяльності (мистецтво, наука, техніка, промисловість, сільське господарство, обслуговування тощо. Результатом творчої діяльності є не тільки предметне та природне середовище, перевтілене згідно з творчою ідеєю (креативністю), але й сама людська суб'єктивність, яка удосконалюється завдяки творчому досвіду, уяві, фантазії.

Теоретико-методологічні засади застосування креатотерапії, як методу соціальної роботи, включають різні підходи, зокрема, психотерапевтичний підхід, орієнтований на розвиток особистості та самовираження через творчість. За цього підходу враховується психологічний вплив творчого процесу на психічний стан і емоційний стан особи.

Креатотерапія, як метод соціальної роботи, акцентує на унікальності кожної особи та її творчому потенціалі та забезпечується індивідуальний та конфіденційний підхід до кожного клієнта.

Основна ідея креатотерапії полягає в тому, що творчість та мистецтво можуть слугувати інструментами самовираження та розвитку особистості. А використання різноманітних творчих форм, таких як малювання, музика, танець, література сприяє емоційному виразу та внутрішньому розвитку.

Під час застосування креатотерапії у соціальній роботі застосовується груповий підхід, коли учасники можуть взаємодіяти, спільно творити та сприяти одне одному у процесі самовираження. Груповий підхід також дозволяє забезпечити взаємодію і соціальну підтримку.

Разом з тим, креатотерапія може бути використана в поєднанні з іншими методами соціальної роботи для досягнення більш комплексного підходу до проблем клієнта та покращення його психологічного благополуччя. Це, наприклад, інтеграція з психологічним консультуванням, груповою роботою, арт-терапією тощо.

Спеціаліст може використовувати креатотерапію в індивідуальній роботі з клієнтом для сприяння самовираженню, розвитку творчих навичок та подолання психологічних труднощів. Креатотерапія може бути особливо ефективною у груповій роботі. Вивчаючи особливості арттерапії спільнот О. Вознесенська зазначає, що «Відновлення колективного психічного здоров'я досягається через звільнення емоцій та створення наративу травми. Необхідним є об'єднання у період проживання болю, у переживаннях: підтримка, відчуття приналежності до групи надає сили та відновлює ресурси» [1, с. 19]. Груповий підхід сприяє взаємодії між учасниками, спільному творчому процесу та спільній підтримці. Креатотерапія також може бути включена в родинну терапію для стимулювання взаєморозуміння, підтримки взаємин та розв'язання конфліктів шляхом творчого вираження емоцій.

Використання креатотерапії в психологічному консультуванні може допомагати клієнтам виражати свої почуття та думки, а також сприяти розвитку адаптаційних стратегій. Як метод соціальної роботи, креатотерапія може бути корисною для вразливих груп, таких як люди з психічними розладами, учасники програм реабілітації або бездомні, для поліпшення їх психосоціального стану. Вона може бути використана для роботи з травмованими особами, допомагаючи їм виражати та обробляти емоційні та фізичні травми через творчий процес. Інтеграція креатотерапії з різними методами соціальної роботи дозволяє створювати індивідуалізовані та гнучкі підходи для роботи з різними групами та в різних контекстах.

Мистецький напрям креатотерапії охоплює різні види мистецтва та художньо-творчої діяльності, що інтегруються у самостійну галузь психотерапії – арттерапію. Творче самовираження в малюванні, режисурі, ліпленні, співах, танцях, музиці, драматургії тощо допомагає людям подолати конфлікти, проблеми та найважчі життєві ситуації, підвищити самооцінку і психологічно налаштуватися на позитивне вирішення проблем та боротьбу з будь-якою хворобою, навіть з найстрашнішою [2, 3]. Варто зауважити, що між терапією і художньою творчістю існує чітка межа. Для креатотерапевтичної діяльності мистецтво не є самоціллю, воно лише засіб, який допомагає краще зрозуміти себе. Ці заняття орієнтовані не на результат (одержання досконалого твору мистецтва), а перш за все на процес, на вираження своїх почуттів, переживань.

Казкотерапія – такий вид арттерапії, в основі якого лежить казкова форма творчої діяльності – створення особливої казкової атмосфери, для психологічного впливу на окремі структури психіки людини з метою виправлення неправильно сформованих функцій, позитивної зміни поведінки, розвитку самосвідомості, вдосконалення взаємодій з

навколишнім світом. Цей метод дозволяє вирішувати ряд проблем у дітей дошкільного, молодшого шкільного віку та дорослих [8, с. 210].

Природотерапевтичний напрям креатотерапії визначається самостійним напрямом – природотерапія або екотерапія. Природотерапія – сучасний метод психотерапевтичного впливу на організм людини засобами природи. В основі цього методу лежить процес відновлення здоров'я, поліпшенні фізичного та психічного стану, гармонійний розвиток особистості через творче спілкування з природою [4].

Кожен з напрямів має безліч креатотерапевтичних технік (колаж, оріґамі, постановка п'єси, малюнок, створення анімації, танець тощо) та засобів (колір, штрих, пляма, звук, нитка, папір, тканина, гербарій тощо), які застосовуються в творчій діяльності.

У психолого-педагогічній літературі є різні визначення «організаційних форм» як способу організації освітньої, корекційної, психотерапевтичної діяльності, який регулюється певним, наперед визначеним розпорядком та є зовнішнім вираженням узгодженої діяльності усіх учасників цієї діяльності, що здійснюється у визначеному порядку і в певному режимі. Загальноприйнятою основною формою організації креатотерапевтичної роботи є заняття, які можуть проводитись в індивідуальній, груповій, колективній та сімейній формі. Індивідуальна форма креатотерапії спрямована переважно на дослідження індивідуальних проблем, дію, причини та механізми розвитку особистості [5, с. 72]. Для досягнення розвивальних, корекційних, реабілітаційних цілей найпоширенішою є групова креатотерапевтична робота, яка може одночасно охопити широке коло людей. Креатотерапевтичні заняття поділяються на директивні (за чіткої установки, заплановані, цільові, позапланові) та не директивні (вільний вибір тем, методів, засобів) [1].

Отже, креатотерапія не містить обмежень і протипоказань, завжди ресурсна і використовується практично за всіма напрямами психотерапії, у педагогіці, у соціальній роботі, науці, бізнесі тощо.

Список використаних джерел:

1. Вознесенська О. Медіа-арттерапія як засіб подолання наслідків і профілактики психотравми: практичний посібник. К.: ФОП Назаренко Т.В. 2020. 124 с.
2. Гельбак А. Музикотерапія у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2019. 56 с.
3. Демченко І., Калиновська І., Ковтун М. Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей засобами музикотерапії під час і після війни. *Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія»*. 2023, Том 14, № 4. С. 52–60.
4. Сопівник І., Будегай В., Альтанова О., Демченко І. та ін. Соціальна робота засобами природотерапії із постраждалими внаслідок надзвичайних ситуацій. Колективна монографія. К.: «Компринт», 2021. 556 с.
5. Buchalter S. Art Therapy and Creative Coping Techniques for Older Adults. Jessica Kingsley Publishers, Ltd. And Singing Dragon (London, UK), 2011. 328 p.
6. Fletcher T., Dediego A. Creativity in Counseling Children and Adolescents: A Guide to Experiential Activities. Taylor&Francis, 2023. 212 p.

7. Schmid T. Meanings of creativity within occupational therapy practice. *Australian Occupational Therapy Journal*. 2004, № 51(2). С. 80–85.
8. Demchenko I. Sliusarenko-Litvin S. Development, corrective and rehabilitation opportunities of a tale to work with pre-schoolers. Соціальна робота та соціальна освіта. Серія: «Освіта.Педагогіка», 2023, № 2(11). С. 209–219.

Анна Катеринич
Аспірантка 3 року навчання спеціальності «Соціальна робота»
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ПРИНЦИПИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У сучасному суспільстві питання соціальної інтеграції молодих людей з інвалідністю стає все більш актуальним. На жаль, в умовах військового стану, все більше молоді отримає статус особи з інвалідністю. Процес соціалізації потребує комплексного підходу та підтримки з боку різних структур, включаючи соціальних працівників.

Процес соціальної інтеграції є важливим етапом в житті кожної молодої людини не виключенням є і молоді люди з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень. Так, дослідження В. Бочелюка зосереджені на інтелектуальних порушеннях, що характеризуються значними відхиленнями в обсязі знань та усвідомленні навколишнього світу. Такі відхилення зумовлені низкою соціально зумовлених чинників, таких як неадекватна взаємодія з однолітками та дорослими в дитинстві, обмежені можливості для соціальної взаємодії та ізоляція. Обмеження, пов'язані з труднощами в освоєнні практичних дій і взаємодії з навколишнім середовищем, також можуть впливати, можливо, супроводжуючись порушеннями в сенсорній системі.

У сучасному світі, соціальна інтеграція молодих людей з інвалідністю є дуже складним процесом, адже вони зіштовхуються з великою кількістю перешкод та викликів: дуже часто ми бачимо недостатню доступність інфраструктури, відсутність адаптованих програм та послуг у сфері освіти та працевлаштування.

Одним із ключових факторів, що впливають на процес соціальної інтеграції молодих людей з інвалідністю, зокрема з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень, є наявність соціальної підтримки та підтримка суспільства. Важливо, також, зазначити, що не менше важливим елементом є доступ до якісної освіти та можливостей працевлаштування.

У процесі розробки методології оцінки ефективності інтеграції молодих людей з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень в соціальне середовище необхідно встановити відповідні критерії та індикатори. На нашу думку, ці критерії та індикатори повинні базуватися на таких основних принципах:

1. критерії повинні відповідати цілям процесу соціальної інтеграції;

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Агрес Оксана 85

Б

Бачинська Олена 16
Безпалько Людмила..... 98
Белан Надія 238
Беляк Анна 291
Білошниченко Галина 294
Боденчук Вікторія 187
Боровисюк Таїса 95
Буйняк Мар 249
Бучок Анастасія 46

В

Валіцька Людмила 65
Валіцька Людмила 98
Василак Ольга 103
Венгерська Вікторія 241
Височанська Юлія 215
Войнича Лілія 14
Волощук Марина 107
Вольська Ангелія 19
Вольська Ангелія 252
Вольський Олександр 19

Г

Гапоненко Лариса 202
Гарбарець Ірина.....21
Гераймович Богдана 14
Гераймович Віолета 14
Герасимова Тамара 23
Глов'юк Оксана 256
Гльос Ірина..... 26
Гнатишин Людмила..... 34
Годнюк Ірина 29
Годнюк Ірина 34
Годованюк Альона..... 23
Гордєєва Інна 110
Грубі Тетяна 259
Гуменюк Інна 112
Гуменюк Ірина..... 33

Д

Давиденко Сергій 37
Данилевич Леся..... 115
Демченко Ірина 208
Дерев'яга Дарія 259
Деревенко Євгенія.....118
Дмітрієва Оксана 121
Докучина Тетяна 124
Дужева Олена.....127

Є

Єременко Анна 274

Ж

Жиляк Наталія 218
Жиляк Наталія 221
Жиляк Наталія 262

З

Завадська Ірина 130
Загалевич Валентина..... 252
Заточня Аліна 44

К

Кавуза Соломія 167
Камінський Сергій..... 46
Катеринич Анна..... 211
Квітінська Марина 236
Клапків Юрій 49
Козак Раїса 133
Колісник Марина 264
Комарніцька Людмила 266
Комарніцька Оксана 136
Коновал Михайло..... 33
Коркушко Олег 51
Кормильський Григорій..... 233
Крушевська Яна..... 269
Кудінова Маргарита..... 274
Кучер Роман 54
Кучеров Геннадій 278
Кушнір Володимир 56
Кушнір Людмила..... 56

Л

Лаврук Наталія 60
Лаврук Олександр 60
Лесик Микола 140
Любезна Ірина 213
Любченко Олександр..... 63

М

Маловічко Олена..... 247
Марунчак Оксана 142
Марчак Тетяна 145
Маршалок Тарас..... 65
Мельник Вероніка 147
Мельник Іларія 280
Мельник Людмила.....150
Мельник Юлія 152
Михайлова Інна.....158
Михальська Світлана 124
Михальська Юлія 215
Михальський Анатолій..... 161

Мосора Лариса 67
Н
Нежид Юлія 70
О
Онуфрієва Ліана 283
П
Паламар Олена 165
Палилюлько Оксана..... 193
Перхач Людмила 167
Петренко Віктор 218
Петренко Оксана 221
Пещанюк Надія 127
Пилипенко Катерина 225
Попадюк Анна..... 73
Присакар Володимир..... 170
Прохорова Валентина 75
Р
Ревнюк Наталія.....208
Рибак Сергій 173
Роїк Аліна.....244
Романовська Людмила 286
Рурак Олена.....161
С
Савків Уляна..... 63
Савків Уляна..... 75
Савків Уляна..... 78
Савків Уляна..... 140
Свирида Ольга.....80
Семенець Андрій.....175
Сидор Галина 78
Сидорук Людмила 179
Сиротюк Ганна.....16
Складанівський Олег 182
Скрипник Анатолій 187
Скрипник Анатолій 190
Співак Віталій.....229
Старик Оксана.....289
Столяренко Ольга.....193
Столяренко Ольга..... 233
Столяренко Ольга.....291
Сторожук Наталія..... 236
Сушарник Алла..... 83
Сушарник Ярослав 83
Т
Тимків Андрій 85
Толуб'як Віталій..... 87
Топорівська Ярослава 11
Топорівський Святослав..... 11
Тріпак Мар'ян 11
Ф
Фаін Альбіна.....262
Федорчук Віктор 238
Федорчук Віктор 241
Федорчук Віктор 244
Філонова Анастасія..... 247
Х
Хлібороб Андрій 51
Ч
Чайковська Оксана..... 294
Чаркіна Олена.....202
Чупрінчук Олена 196
Ш
Шевченко Володимир 199
Шевчук Наталія..... 90
Шевчук Олександр..... 269
Шевчук Олександр.....280
Шевчук Юрій 92
Шикерява Тетяна 29
Н
Harbarets Kateryna..... 205
M
Mykhailyk Artur 156

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

Електронне видання